

LIGJ PËR VEPRIMTARINË HULUMTUESE - SHKENCORE

TEKST I KONSOLIDUAR Ligj për veprimtarinë hulumtuese - shkencore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 46/2008; 103/2008; 24/2011; 80/2012; 24/2013; 147/2013 dhe 41/2014).

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen parimet, qëllimet, interesi publik, realizimi i veprimtarisë hulumtuese-shkencore, subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe mënyra e financimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Me këtë ligj përcaktohen edhe subjektet e organizimit dhe të administrimit me veprimtarinë hulumtuese-shkencore dhe kushtet për kryerjen e kësaj veprimtarie.

Nacionet

Neni 2

Shprehjet e caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1. "**Veprimtaria hulumtuese-shkencore**" i përfshin hulumtimet fundamentale dhe të zbatueshme, rezultatet e të cilave përmbajnë burim/origjinalitet, ndërsa janë të drejtuara ndaj zgjerimit dhe avancimit të veprimtarisë dhe të njohurive të përgjithshme;
2. "**Hulumtime (të zbatueshme) aplikative**" përfshijnë bartjen e njohurive për përmirësimin e teknologjive ekzistuese dhe vendosjen e teknologjive të reja, si dhe zbatimin e atyre njohurive në gjetjen e zgjidhjeve praktike për zhvillimin e ekonomisë.
3. "**Institucione arsimore sipërore**" janë universiteti dhe shkolla e lartë profesionale;
4. "**Universitet shtetëror**" është institucioni publik i themeluar nga Republika e Maqedonisë, në bazë të ligjit për realizimin e interesit publik në veprimtarinë arsimore dhe hulumtuese-shkencore;
5. "**Universitet privat**" është institucioni i themeluar nga personi juridik ose fizik për realizimin e veprimtarisë arsimore dhe hulumtuese-shkencore;
6. "**Institucion i pavarur shtetëror i arsimit shtetëror sipëror**" është institucioni publik i cili kryen veprimtari arsimore të ciklit të parë në kohëzgjatje së paku prej tre vjetësh dhe arsimit të ciklit të dytë të arsimit special në kohëzgjatje së paku prej një viti, dhe i cili zbaton hulumtime zhvillimore dhe hulumtime të zbatueshme;

7. " **Institucion i pavarur privat i arsimit sipëror** " është institucioni publik i themeluar nga personi vendës ose i huaj juridik ose fizik i cili kryen veprimtari arsimore të ciklit të parë në kohëzgjatje së paku prej tre vjetësh dhe arsimit të ciklit të dytë të arsimit special në kohëzgjatje së paku një viti, dhe i cili zbaton hulumtime zhvillimore dhe të zbatueshme;

8. " **Institucion shkencor publik** " është institucioni i pavarur shkencor, i themeluar me vendim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, i cili kryen veprimtari me interes të lartë strategjik dhe nacional për Republikën e Maqedonisë;

9. " **Institucion shkencor i përzier** " është institucioni i themeluar nga Republika e Maqedonisë nga njëra anë dhe nga person i huaj ose vendës juridik ose fizik, nga ana tjetër;

10. " **Institucion shkencor privat** " është institucioni i themeluar nga personi vendës ose i huaj;

11. " **Hulumtues** " është personi fizik i cili kryhen veprimtari hulumtuese-shkencore dhe hulumtime shkencore në subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore;

12. " **Udhëheqës i projektit** " është hulumtuesi i cili udhëheq me projektet hulumtuese-shkencore;

13. " **Hulumtues i pavarur** " është personi fizik i cili në mënyrë të pavarur kryhen veprimtari hulumtuese-shkencore në pajtim me këtë ligj dhe

14. " **Infrastrukturë hulumtuese-shkencore** " janë objektet, laboratorët dhe stacionet provuese, qendrat e inovacionit, qendrat përlllogaritëse, pajisja shkencore, qendrat bibliotekare-informative dhe referuese, dokumentacioni arkivor dhe botues, si dhe gjithçka tjetër që kontribuon për hulumtime shkencore.

II. PARIMET NË VEPRIMTARINË HULUMTUESE-SHKENCORE

Neni 3

Veprimtaria hulumtuese-shkencore themelohet në bazë të parimeve, si vijon:

- liria dhe autonomia e hulumtimeve dhe krijimtarisë,
- lidhshmëria me sistemin arsimor,
- etika,
- transparenca në punën dhe disimilimin e rezultateve,
- aplikimi i standardeve ndërkombëtare të kualitetit në shkencë,
- pacenueshmëria dhe mbrojtja e personalitetit dhe të dinjitetit të njeriut,
- llojllojshmëria e mendimeve, teorive dhe doktrinave,
- zbatimi i standardeve evropiane për regrutimin e hulumtuesve dhe sjelljes së tyre,
- konkurrenca dhe barazia e mundësive,
- mbrojtja e pronësisë intelektuale dhe
- zbatimi i rezultateve.

III. QËLLIMET E LIGJIT

Neni 4

Me vendosjen e organizimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe përcaktimin e financimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, sigurohet:

- avancimi në vazhdimësi i veprimtarisë hulumtuese-shkencore,
- lidhshmëria e ndërsjellë e shkencës dhe arsimit,
- koordinimi i subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore,
- avancimi i bashkëpunimit vendës dhe ndërkombëtar në bartjen e diturive, kërkim, trajnim dhe aplikim,
- përparimin e shfrytëzimit të rezultateve nga hulumtimet,
- transparenca në hulumtimet dhe në përdorimin e rezultateve,
- rritja e produktivitetit të punës dhe e aftësisë nacionale konkurruese në hapësirën globale,
- rritja e kualitetit individual dhe shoqëror të jetesës,
- barazia e grave në shkencë,
- zhvillimi i barabartë regjional i Republikës së Maqedonisë,
- afirmimi i identitetit nacional dhe
- zhvillimi i qëndrueshëm dhe mbrojtja e mjedisit jetësor.

IV. INTERESI PUBLIK

Neni 5

Interes publik në veprimtarinë hulumtuese-shkencore paraqesin hulumtimet, të cilat janë:

- kontribut për zhvillimin e mendimit shkencor dhe ngritjen e nivelit shkencor në të gjitha sferat, fushat dhe lëmenjtë e shkencës,
- kontribut për transferimin e njohurive, teknologjive dhe shkathtësive botërore,
- kusht i përgjithshëm për zhvillimin e gjithëmbarshtëm të Republikës së Maqedonisë,
- nga sfera e identitetit historik dhe kulturor të popullit maqedonas, si dhe të qytetarëve që jetojnë brenda kufijve të saj, e që janë pjesë e popullit shqiptar, popullit turk, popullit vllah, popullit serb, popullit rom, popullit boshnjak dhe të tjerëve që jetojnë në Republikën e Maqedonisë,
- prezantim të rezultateve të arritura shkencore në botë dhe te ne dhe
- nga sfera e mbrojtjes dhe sigurisë.

Interes publik në veprimtarinë hulumtuese-shkencore paraqet edhe aftësimi dhe përsosja e kuadrove për punën hulumtuese-shkencore, si dhe përmirësimi dhe modernizimi i infrastrukturës hulumtuese-shkencore, e cila është në funksion të realizimit të hulumtimeve nga paragrafi 1 i këtij neni.

V. REALIZIMI I VEPRIMTARISË

Programi nacional për arsim të lartë dhe veprimtari hulumtuese shkencore i Republikës së Maqedonisë

Neni 6

Programi nacional për arsim të lartë dhe veprimtari hulumtuese shkencore i Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Programi nacional) del nga dokumentet strategjike zhvillimore nacionale të Republikës së Maqedonisë.

Me programin nacional rregullohen drejtimet zhvillimore dhe prioritetet për financim në veprimtarinë hulumtuese-shkencore.

Në programin nacional përcaktohen bazat fillestare, qëllimet, përmbajta dhe vëllimi i detyrave në sferën e shkencës, mënyra e koordinimit dhe zbatimit të saj, infrastruktura e nevojshme hulumtuese, mënyra e financimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, projekte për nevojat e kuadrove për shkencë dhe treguesit për përcjelljen e efikasitetit të realizimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, dimensionin ndërkombëtar, lidhshmëria me ekonominë dhe me rrjetin institucional.

Programi nacional është bazë për orientimin dhe përcaktimin e vëllimit të mjeteve nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Programi nacional realizohet me kryerjen e hulumtimeve fundamentale, hulumtimeve të zbatuara, bartjen e njohurive të dhe aktivitete të tjera në sferën e hulumtimeve shkencore dhe të zhvillimit.

Programi nacional realizohet përmes programeve vjetore.

Neni 7

Programin nacional e realizojnë subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Neni 8

Programin nacional e miraton Kuvendi i Republikës së Maqedonisë me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Qeveria) për periudhë prej katër vitesh, me mendim paraprak të Këshillit Nacional për Arsim të Lartë, Shkencë, Inovacione dhe Teknologji (në tekstin e mëtejme: Këshilli Nacional), ASHAM-it dhe Konferencës Ndëruniversitare.

Qeveria, Kuvendit të Republikës së Maqedonisë në dy vjet i dorëzon raport për zbatimin e programit dhe për gjendjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Për realizimin e Programit nacional është përgjegjës ministri kompetent për punët e shkencës (në tekstin e mëtejshëm: ministri)

Komiteti nacional për zhvillimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe zhvillim teknologjik në Republikën e Maqedonisë

Neni 9

I fshirë **2**

Përbërja dhe zgjedhja e Komitetit nacional për zhvillim

I fshirë **3**

Këshilli për veprimtari hulumtuese-shkencore

Neni 11

I fshirë **4**

Neni 12

I fshirë **5**

Trupat profesionalë

Neni 13

Për ndihmë profesionale gjatë marrjes së vendimeve dhe zbatimit të politikës hulumtuese-shkencore dhe zhvillim ore, ministri mund të formojë trupa profesionalë.

Këshilli për etikë

Neni 14

Qeveria i emëron anëtarët e Këshillit për etikë (në tekstin e mëtutjeshëm: Këshilli).

Këshilli numëron nëntë anëtarë, nga të cilët gjashtë janë hulumtues të propozuar nga Konferenca ndëruniversitare, ndërsa tre anëtarë të propozuar nga AMSHA. Gjatë emërimit të anëtarëve të Këshillit zbatohet parimi i përfaqësimit përkatës dhe të drejtë të qytetarëve të cilët u takojnë të gjitha bashkësive dhe respektohen kriteret e profesionalizmit dhe kompetencës.

Mandati i anëtarëve të Këshillit zgjat katër vjet.

Këshilli ka kryetar dhe zëvendëskryetar, të zgjedhur nga radhët e anëtarëve.

Detyrë e Këshillit është përcjellja dhe vlerësimi i zbatimit të parimeve etike dhe vlerave në veprimtarinë hulumtuese-shkencore, mbrojtjen e integritetit njerëzor në hulumtimet

shkencore dhe etike në raportet afariste ndërmjet subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Këshilli miraton kodeks etik me të cilin përcaktohen parimet etike: në punën hulumtuese-shkencore; gjatë shpalljes së rezultateve të veprimtarisë hulumtuese-shkencore; në raportet ndërmjet hulumtuesve; në procedurat dhe veprimtaritë e lidhura me konkurrencën dhe në raportet me publikun dhe me mjetet e informimit publik.

Këshilli miraton rregullore për punë.

Mendimet dhe qëndrimet e veta Këshilli i miraton në formë të rekomandimeve.

Së paku një herë në vit Këshilli i paraqet raport për punën e vet Qeverisë.

Subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore, në pajtim me aktet e tyre, mund të themelojnë këshilla për etikë dhe të miratojnë kodekset e veta etike.

VI. SUBJEKTE PËR KRYERJEN E VEPRIMTARIVE HULUMTUESE-SHKENCORE

Neni 15

Subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore janë: universiteti shtetëror dhe universiteti privat - në njësitë e tyre të drejtuara ndaj shkencës (institucionet shkencore) dhe në njësi të drejtuara ndaj arsimit të bazuar në shkencë (fakultete); AMSHA; institucioni i pavarur shtetëror-arsimor sipëror; institucioni i pavarur privat arsimor sipëror; institucioni publik shkencor; institucioni i përzier shkencor; institucioni privat shkencor, dhe hulumtues i pavarur.

Institucioni publik shkencor

Neni 16

Institucion publik shkencor mund të themelojë Qeveria me mjete të pronësisë shtetërore si shtetëror (institucion nacional) në pajtim me kriteret e përcaktuara në nenin 5 të këtij ligji.

Institucioni shkencor publik mund të themelohet nëse:

- ka program në të cilin janë përcaktuar lëmenjtë e hulumtimeve shkencore,
- janë siguruar hapësira përkatëse dhe pajisje për realizimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe profesionale,
- është siguruar numri i personave të nevojshëm të cilët i plotësojnë kushtet e përcaktuara për zgjedhje në tituj shkencorë edhe atë së paku gjashtë hulumtues, prej të cilëve tre me doktoratë shkencë dhe tre me magjistraturë.

Institucioni i përzier shkencor

Neni 17

Institucion të përzier shkencor mund të themelojë Republika e Maqedonisë, Qyteti i Shkupit, komuna me person vendës ose të huaj juridik ose fizik (bashkëthemelues), me mjete nga buxhetet e Republikës së Maqedonisë, Qytetit të Shkupit dhe të komunës, nga njëra anë dhe me mjete personale të personit juridik ose fizik të huaj ose të vendit nga ana tjetër.

Bashkëthemeluesit e institucionit të përzier shkencor fitojnë pjesëmarrje themeluese në institucion në pajtim me mjetet e investuara.

Institucioni i përzier shkencor mund të themelohet nëse janë plotësuar kushtet si vijon:

- ka program në të cilin janë përcaktuar lëmenjtë e hulumtimeve shkencore,
- ka në marrëdhënie pune së paku pesë hulumtues nga të cilët tre janë me doktoratë të shkencave dhe dy me magjistraturë,
- veprimtaria hulumtuese-shkencore është veprimtari e saj kryesore, dhe
- ka siguruar mjete të nevojshme, pajisje dhe hapësirë për punë.

Institucioni privat shkencor

Neni 18

Institucioni privat shkencor mund të themelohet nga personi vendës ose i huaj juridik ose fizik (themelues), me mjete në pronësi private.

Institucioni privat shkencor mund të kryejë veprimtari hulumtuese-shkencore nëse janë plotësuar kushtet si vijon:

- ka program në të cilin janë përcaktuar lëmenjtë e hulumtimeve shkencore,
- ka në marrëdhënie pune së paku pesë hulumtues nga të cilët dy janë me doktoratë të shkencave dhe tre me magjistraturë ose, së paku me arsim sipëror,
- veprimtaria hulumtuese-shkencore është veprimtaria e saj kryesore; dhe
- janë siguruar mjete të nevojshme, pajisje dhe hapësirë për punë.

Përgatitjet për fillimin me punë të institucionit privat shkencor i kryhen themeluesi në mënyrën e paraparë me aktin për themelim.

Neni 19

Përgatitjet për fillimin me punë të institucioneve shkencore i kryen komisioni të cilin e formon Qeveria.

Komisionin e përbëjnë pesë anëtarë me tituj shkencorë ose arsimorë shkencorë nga sfera shkencore në të cilën themelohet institucioni.

Komisioni bën zgjedhje në tituj shkencorë, vendos për themelimin e marrëdhënies së punës, miraton program për punë, miraton Statut të përkohshëm dhe kryhen detyra të tjera të drejtpërdrejta për fillimin me punë të institucionit.

Komisioni pushon me punë pasi do t'i kryejë detyrat e parapara nga paragrafi 1 i këtij neni, e më së voni në afat prej gjashtë muajsh nga formimi i tij.

Neni 20

Institucionet shkencore mund të jenë anëtare të universitetit.

Neni 21

Administrimi, udhëheqja dhe kompetencat e organeve në institucionin shkencor publik, institucionin e përzier shkencor dhe në institucionin privat shkencor, rregullohen me aktin për themelimin dhe Statutin e institucionit, në pajtim me dispozitat nga ligji për institucionet dhe me këtë ligj.

Pajtim për Statutin e institucionit publik shkencor jep Qeveria.

Pajtim për Statutin e institucionit të përzier shkencor japin bashkëthemeluesit.

Pajtim për Statutin e institucionit privat shkencor jep themeluesi.

Hulumtuesi i pavarur

Neni 22

Hulumtuesi i pavarur mund të kryejë veprimtari hulumtuese-shkencore nëse, përveç kushteve të përgjithshme për kryerjen e veprimtarisë i plotëson edhe kushtet si vijon:

- ka doktoratë të shkencave,
- ka program në të cilin janë përcaktuar lëmenjtë e hulumtimeve shkencore,
- kryen hulumtime shkencore në pesë vitet e ardhshme,
- ka së paku pesë punime shkencore nga sfera përkatëse të botuara në revista shkencore, dhe
- ka siguruar mjete të nevojshme, pajisje dhe hapësirë për kryerjen hulumtimeve shkencore.

Qendra shkencore e veçantë

Neni 23

Qendër shkencore e veçantë është institucioni shkencor ose grup hulumtuesish e cila sipas origjinalitetit, rëndësisë dhe aktualitetit të vet të rezultateve të arritura në veprimtarinë hulumtuese-shkencore bën pjesë në radhën e institucioneve ose grupeve më cilësore të hulumtuesve në botë në kornizat e sferës së vet shkencore.

Qendra shkencore e veçantë doemos duhet që në punën e vet të ketë realizuar: lidhshmëri të fortë ndërmjet diturisë, hulumtimit dhe inovacionit, përkatësisht lidhje të ngushtë ndërmjet hulumtimit dhe biznesit; program hulumtues të fokusuar i cili përfshin tema interdisiplinore, realizime të zbatueshme dhe bazike; të ketë kapacitet të sigurojë atmosferë pune dinamike, fleksibile dhe atraktive e cila kontribuon për arritje të larta në nivelin individual dhe kolektiv; mekanizma për ngritjen e gjeneratave të reja me talent shkencor-teknologjik; si dhe aftësi për realizimin e raportit dinamik të partneritetit me organet shtetërore dhe njësit të vetadministrimit lokal.

Kriteret e veçanta për shpallje dhe evaluim të jashtëm të Qendrave Shkencore të Përkryerjes, në bazë të standardeve ndërkombëtare, me propozim të Këshillit Nacional, i përcakton ministri.

Qendrën shkencore të veçantë e shpall ministri me propozimin e Këshillit Nacional, në pajtim me institucionet shkencore të kandiduar ose grupe hulumtuesish, në bazë të plotësimit të kriterëve nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, vlerësimeve nga neni 47 dhe 48 të këtij ligji dhe procedurën e cila detyrimisht përfshin vlerësimin ndërkombëtar.

Qendra shkencore e veçantë është subjekt i monitorimit të vazhdueshëm dhe evaluacion periodik i pavarur i jashtëm që të sigurojë kualitet më të lartë të rezultateve dhe shfrytëzim më efikas të resurseve. Evaluacioni i pavarur i jashtëm do të hulumtojë se si qendra hulumtuese e veçantë e plotëson qëllimin e vet, përkatësisht efektivitetin e vet, mirëmbajtjen, efikasitetin dhe relevancën e aktiviteteve me qëllimet e përcaktuara në Programin nacional. Rezultatet nga evaluacioni do të shpallen në mënyrë transparente.

Qendra shkencore e veçantë shpallet në një periudhë prej tre vjetësh. Pas skadimit të periudhës prej tre vjetësh, në bazë të vlerësimit të ri, përsëri mund të shpallet për qendër shkencore të veçantë për tre vjet.

Neni 24

Për aktivitetet plotësuese të qendrave shkencore të veçanta sigurohen mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

VII. VEPRIMTARIA HULUMTUESE-SHKENCORE E INSTITUCIONEVE ARSIMORE SIPËRORE

Neni 25

Institucionet arsimore sipërore kryejnë hulumtime fundamentale, zhvillimore dhe hulumtim të zbatueshëm dhe veprimtari tjera krijuese në mënyrë të përcaktuar me Statutin e institucionit, në pajtim me qëllimet specifike të institucionit.

Veprimtaria e hulumtimit shkencor dhe zhvillim e cila bëhet në institucionet arsimore sipërore ka për qëllim dhe ngritjen e kualitetit të arsimit. Institucioni studentëve u siguron kushte për fitimin e aftësive dhe shkathtësive për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore (aftësi metodologjike), jep mundësi në vazhdimësi për plotësimin e disiplinave mësimore me njohuri shkencore dhe praktike bashkëkohore, kujdeset për përmirësimin e kualifikimit të personelit akademik, për realizimin e bashkëpunimit ndërkombëtar me institucionet e afërta arsimore sipërore dhe shkencore, për organizimin e tubimeve shkencore, simpoziumeve, këshillimeve dhe llojeve të tjera të tubimeve, shkëmbimit të shërbimeve shkencore dhe profesionale dhe prodhimeve të personave fizikë dhe juridikë vendës ose të huaj, si dhe krijon mjete materiale për zhvillim dhe punë në institucion.

Kuadri akademik ka të drejtë të kryejë veprimtari hulumtuese-shkencore dhe jashtë programit vjetor të institucionit me kusht të plotësimit të detyrimeve ndaj institucionit në pajtim me marrëveshjen për punë.

Me Statutin e institucionit rregullohen kushtet për realizimin e veprimtarisë nga ky nen.

Neni 26

Veprimtaritë hulumtuese-shkencore dhe zhvillimore në institucionet arsimore sipërore, të përcaktuara në programin vjetor për veprimtari hulumtuese-shkencore të institucionit, doemos duhet të sigurojnë lidhjen e mësimit dhe hulumtimit shkencor në një apo më tepër disiplinë të afërta, përkatësisht të lidhura në mënyrë reciproke shkencore dhe profesionale dhe të kujdesen për zhvillimin e tyre.

Planifikimi programit vjetor për veprimtari hulumtuese-shkencore të institucioneve arsimore sipërore përcaktohet në bazë të nevojave për zhvillimin e tokës, rëndësinë e hulumtimit shkencor për arsimin e studentëve, aftësimin e personalitetit akademik, mjetet financiare në dispozicion, e në pajtim me standardet, normativat dhe rregullat për organizimin dhe kryerjen e veprimtarisë arsimore sipërore dhe hulumtuese-shkencore të rregulluara me Ligjin për arsimin sipëror.

Institucionet arsimore sipërore kryejnë shërbime të ndryshme profesionale, si ekspertizë, analizë, këshillim, monitorim, shërbime klinike, shërbime informative dhe ngjashëm, të cilat rregullohen me statutet dhe rregulloret e tyre. Këto veprimtari kryhen me financimin e palëve të interesuara. Të ardhurat nga këto veprimtari janë të ardhura personale të institucionit. Institucioni, për shkak të motivimit të hulumtuesve dhe personelit tjetër, një pjesë nga këto të ardhura mund t'i përdorë për shpërblim në pajtim me aktet ligjore dhe nënligjore të institucionit.

Neni 27

Planifikimi i veprimtarisë hulumtuese-shkencore i përfshin edhe programet studimore nga cikli i tretë - studime doktorature dhe të njëjtët duhen të jenë pjesë përbërëse e programeve vjetore.

Neni 28

Institucioni arsimor sipëror, në interes të ngritjes së kualitetit të veprimtarive hulumtuese-shkencore dhe zhvillimore të procesit mësimor, si dhe zhvillimit të papenguar të veprimtarive hulumtuese-shkencore, mund të formojë shoqëri ose fondacione dhe të investojë në to në pajtim me këtë ligj, Ligjin për arsimin sipëror dhe aktet nënligjore.

VIII. ORGANET E ADMINISTRIMIT

Neni 29

Organet e administrimit të institutit shkencor si njësi e institucionit publik dhe privat arsimor sipëror, institucionit publik shkencor, institucionit të përzier shkencor dhe institucionit privat shkencor janë: Këshilli dhe drejtori.

Neni 30

Këshillin e institucionit publik shkencor e përbëjnë nëntë anëtarë nga të cilët gjashtë janë përfaqësues të të punësuarve në institucion dhe tre përfaqësues të cilët i përcakton Qeveria.

Mënyrën e zgjedhjes dhe të shkarkimit të përfaqësuesve të të punësuarve në Këshillin e institucionit publik shkencor përcaktohet me statutin e institucionit, me atë që së paku tre përfaqësues janë me titullin doktorë shkence.

Anëtarët e Këshillit të institucionit publik shkencor zgjidhen në kohë prej katër vjetësh.

Neni 31

Këshilli i institucionit publik shkencor:

- miraton statutin,
- miraton programin për punë dhe zhvillim,
- merr vendim për themelimin e studimeve të ciklit të dytë dhe të tretë;
- miraton planin financiar,
- miraton llogarinë vjetore;
- zgjedh dhe shkarkon drejtorin,
- miraton akte për sigurimin dhe kontrollin e brendshëm të kualitetit të veprimtarisë shkencore dhe hulumtuese-shkencore dhe e përcjell zbatimin tyre,
- kryen zgjedhjen dhe rizgjedhjen në tituj shkencorë,
- vendos për paraqitjen e projekteve hulumtuese-shkencore dhe për botimin e punëve shkencore,
- miraton raporte për realizimin e projekteve hulumtuese-shkencore,
- vendos për organizimin e tubimeve shkencore, simpoziumeve dhe të ngjashme,
- vendos për punët të cilat kanë të bëjnë me aftësimin dhe përsosjen e kuadrove hulumtuese-shkencore,
- vendos për punët të cilat kanë të bëjnë me furnizimin e literaturës shkencore dhe pajisje,
- vendos për punët në lidhje me bashkëpunimin ndërkombëtar shkencor;
- miraton raportin vjetor për punë, dhe
- kryen punë të tjera të cilat janë në funksion të realizimit të veprimtarisë.

Neni 32

Në vendosjen për çështjet nga neni 31 alineja 1, 2, 3, 4, 5, 6 dhe 13 të këtij ligji, përveç përfaqësuesve të punësuarve, marrin pjesë edhe përfaqësuesit të cilët i cakton Qeveria.

Vendimet për çështjet nga paragrafi 1 të këtij neni konsiderohen të miratuara nëse për to kanë votuar shumica nga numri i përgjithshëm i përfaqësuesve të të punësuarve dhe shumica e përfaqësuesve të cilët i përcakton Qeveria.

Në vendosjen për çështjet nga neni 31 alineja 8 i këtij ligji marrin pjesë përfaqësues të të punësuarve me tituj shkencorë, ndërsa vendimet për këto çështje konsiderohen të miratuara nëse për to kanë votuar shumica nga këta përfaqësues.

Në vendosjen për çështjet nga neni 31 alinetë 7, 9, 10, 11, 12, 14 dhe 16 të këtij ligji, marrin pjesë përfaqësues të të punësuarve, ndërsa vendimet për këto çështje konsiderohen të miratuara nëse për to kanë votuar shumica nga këta përfaqësues.

Neni 33

Për drejtor të institucionit publik shkencor mund të zgjidhet personi me titull shkencor, përkatësisht mësimor-shkencor i cili i plotëson dhe kushtet e tjera të përcaktuara në statutin e institucionit.

Drejtori zgjidhet me konkurs publik në një kohë prej katër vjetësh.

Drejtori i institucionit shkencor publik zgjidhet në bazë të propozimit të komisionit konkurrues që e formon këshillin e institucionit.

Komisioni konkurrues përbëhet nga pesë anëtarë nga të punësuarit në institucionin shkencor publik prej të cilëve tre anëtarë janë me tituj shkencorë.

Drejtori i institucionit shkencor publik e përfaqëson dhe prezanton institucionin dhe është përgjegjës për ligjshmërinë e punës së institucionit.

Drejtori i institucionit shkencor publik e propozon programin për punë dhe zhvillim dhe ndërmerr masa për zbatimin e tij, i zbaton vendimet e këshillit, e propozon organizimin e institucionit, i emëron dhe shkarkon personat përgjegjës në institucion, vendos për shpërndarjen e të punësuarve në punë të caktuara dhe detyra dhe kryen punë të tjera të parapara me ligj dhe me Statutin e institucionit.

Drejtori i institucionit shkencor publik mund të heqë nga zbatimi vendim të marrë nga këshilli, nëse konsiderohet se vendimi i tillë është në kundërshtim me ligjin ose me akt tjetër.

Për veprimin nga paragrafi 7 i këtij neni drejtori e njofton Ministrinë.

Neni 34

Pajtim për vendimin për zgjedhjen dhe shkarkimin e drejtorit të institucionit shkencor publik jep Qeveria.

IX. HULUMTUESIT

Hulumtuesit

Neni 35

Hulumtuesit në subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore zgjidhën në tituj shkencorë.

Tituj shkencorë janë: bashkëpunëtor shkencor, bashkëpunëtor i lartë shkencor dhe këshilltar shkencor.

Neni 36

Bashkëpunëtor shkencor mund të jetë personi i cili ka shkallë shkencore doktor i shkencave nga sfera për të cilën zgjidhet, punime shkencore të botuara, përkatësisht arritje në zbatimin rezultateve hulumtuese-shkencore.

Bashkëpunëtor shkencor i lartë mund të jetë personi i cili ka titull shkencore doktor i shkencës nga sfera për të cilën zgjidhet, më shumë punime shkencore të recensuara të botuara në mënyrë të pavarur ose në bashkëpunim me autorë të tjerë, pjesëmarrje në projekte hulumtuese shkencore dhe ka arritje të rëndësishme në zbatimin e rezultateve hulumtuese-shkencore dhe kontribut në aftësimin e kuadrove hulumtuese-shkencore.

Këshilltar shkencor mund të jetë personi i cili ka titull shkencor doktor i shkencës nga sfera për të cilën zgjidhet, më shumë punime shkencore të recensuara të botuara në mënyrë të pavarur ose në bashkëpunim me autorë të tjerë të cilat kanë ndikim të konsiderueshëm në zhvillimin e shkencës dhe praktikës, të ketë qenë hulumtues kryesor ose ka kontribut të rëndësishëm në realizimin e programeve dhe të projekteve dhe në aftësimin e kuadrove hulumtuese-shkencore.

Gjatë zgjedhjes ose rizgjedhjes në titullin më të lartë, përkatësisht titullin shkencor merren parasysh punime shkencore të botuara në revista shkencore, monografi, pjesëmarrje në projekte ndërkombëtare, konferenca dhe tubime, rezultatet e arritura dhe kontributi në krijimin e kuadrove të reja hulumtuese-shkencore në kohën e zgjedhjes së fundit.

Hulumtuesit në institucionin publik shkencor i cili do të publikojë punë shkencore ose profesionale në revistat me prestigjioze ndërkombëtare me impakt faktorë, i rritet rroga në tre vitet e ardhshme për 20% nga paga që e ka pranuar.

Mënyrën e rritjes së pagës nga paragrafi 5 i këtij neni e përcakton ministri.

Neni 37

I fshirë **6**

Procedura për zgjedhje

Neni 38

Zgjedhja e kandidatëve në tituj shkencorë, kryhet me konkurs publik që e shpall subjekti i veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Konkursi shpallet për të gjithë titujt shkencorë.

I fshirë **7**

Arritja e titullit shkencor të hulumtuesve të zgjedhur është graduale.

Gjatë zgjedhjes së kandidatëve nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohen dispozitat nga nenet 36 dhe 37 të këtij ligji.

Procedura për zgjedhje mund të zgjatë së paku gjashtë muaj. Nëse ajo nuk kryhet në këtë afat, procedura ndërpritet dhe shpallet konkurs i ri.

Neni 39

Zgjedhjen e kandidatëve në tituj shkencorë e kryen Këshilli, në bazë të vlerësimit të komisionit të recensionit të cilin ai e formon pas mbarimit të afatit për paraqitjen e kandidatëve.

Anëtarët e komisionit të recensionit zgjidhen nga radhët e personave me tituj hulumtues dhe mësues shkencorë nga institucioni i njëjtë arsimor sipëror ose tjetër, përkatësisht institucioni shkencor.

Komisioni i recensionit përbëhet prej së paku tre anëtarësh nga të cilët më tepër se gjysma janë persona me tituj hulumtues dhe mësues-shkencorë nga lëmi i njëjtë shkencor në sferën shkencore ku zgjidhet kandidati, ndërsa anëtarët e tjerë janë nga sfera përkatëse shkencore.

Anëtarët e komisionit të recensionit nuk mund të jenë në tituj më të ulët nga titulli në të cilin zgjidhet kandidati.

Mbi principin e reciprocitetit, anëtari i komisionit të recensionit, nën kushtet e njëjta të përcaktuara të këtij ligji, mund të jetë edhe personi me titull shkencor nga institucion i lartë arsimor i akredituar, përkatësisht institucioni shkencor jashtë vendit me të cilin subjekti e veprimtarisë hulumtuese-shkencore ka të lidhur marrëveshje për bashkëpunim reciprok.

Për të gjithë kandidatët e paraqitur komisioni i recensionit dorëzon raport në formë të shkruar në afatin e përcaktuar me aktin për formimin e tij.

Raporti nga paragrafi 6 i këtij neni përmban të dhëna biografike për kandidatin, pasqyrën dhe vlerësimin e punës së tij profesionale dhe vlerësimin e plotësimin të kushteve për zgjedhje në titull shkencor, përkatësisht bashkëpunëtor.

Subjekti i veprimtarisë hulumtuese-shkencore që bën zgjedhje, përkatësisht rizgjedhje, është i detyruar ta shpallë raportin e komisionit të recensionit në buletin përkatës dhe në ueb faqen e subjektit më së voni 15 ditë para ditës së zgjedhjes.

Procedura për zgjedhje në tituj shkencorë për së afërmi rregullohet me Statutin e subjektit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore në pajtim me rregulloren për kriteret dhe procedurën për zgjedhje në tituj mësues-shkencorë, shkencorë, mësues dhe bashkëpunëtor të miratuar nga subjekti i veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Themelimi i marrëdhënies së punës

Neni 40

Personat e zgjedhur në titull shkencor themelojnë marrëdhënie pune dhe realizojnë të drejta dhe detyrime të marrëdhënies së punës në pajtim me këtë apo ligj tjetër.

Me zgjedhjen e kryer në titull shkencor, personi i zgjedhur themelon marrëdhënie pune për kohën për të cilën është zgjedhur.

Në institucionin privat shkencor, në pajtim me personin e zgjedhur nga paragrafi 1 i këtij neni, themelimi i marrëdhënies së punës mund të jetë edhe në kohë më të shkurtër nga koha në të cilën është zgjedhur.

Afatet për të cilat kryhen zgjedhjet

Neni 41

Bashkëpunëtori shkencor, bashkëpunëtori i lartë shkencor dhe këshilltari shkencor zgjidhen në kohë prej pesë vjetësh.

Zgjedhja në titull pas skadimit të kohës për të cilën është kryer zgjedhja

Neni 42

Më së voni gjashtë muaj para skadimit të kohës për të cilën është kryer zgjedhja në titullin shkencor, rektori, përkatësisht drejtori shpall konkurs për zgjedhje në të gjithë titujt shkencorë përkatësisht bashkëpunëtor.

Gjatë zgjedhjes nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohen dispozitat nga ky ligj për zgjedhje dhe tituj bashkëpunëtor.

Koha për shpalljen e konkursit nga paragrafi 1 i këtij neni vazhdon për kohën e cila ka kaluar në pushimit lindjeje, pushim mjekësor më gjatë se gjashtë muaj, si dhe pushim i marrëdhënies së punës në raste të përcaktuara me ligj.

Zgjedhja para kohe në titull më të lartë

Neni 43

Zgjedhja në titull më të lartë shkencor mund të bëhet para skadimit të periudhës për të cilin është bërë zgjedhja, nëse personi me titull shkencor i ka të plotësuar kushtet për zgjedhje në titull më të lartë dhe për punën e tij shkencore veçanërisht ka kontribuar për zhvillimin, përkatësisht zbatimin e veprimtarisë shkencore për të cilën është zgjedhur pas skadimit së paku të gjysmës së kohës nga e cila është bërë zgjedhja në titullin ekzistues.

Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni mund të zgjidhet në titull më të lartë shkencor, nëse ka botuar së paku dy punime shkencore ose janë cituar në revistat më prestigjioze ndërkombëtare me faktor ndikimi.

Ministri me akt nënligjor për së afërmi do t'i përcaktojë mënyrën dhe procedurën për zgjedhje në titull më të lartë shkencor.

Iniciativa për zgjedhje në titull më të lartë para skadimit të afatit, mund të ngrejë këshilli ose drejtori.

Procedura për zgjedhje të parakohshme në titullin më të lartë zbatohet në pajtim me nenet 38 deri në 41 të këtij ligji.

Personat të cilët nuk janë zgjedhur

Neni 44

Nëse gjatë zgjedhjes personi i cili paraprakisht është zgjedhur në titullin shkencor propozohet për zgjidhje në titull më të lartë dhe të mos zgjidhet në titullin më të lartë të propozuar, përsëri votohet për zgjedhje në titullin ekzistues në të cilin më herët është zgjedhur.

Personit i cili nuk është i zgjedhur në titull, i ndërpritet marrëdhënia e punës.

Personi nga paragrafi 2 i këtij neni ka të drejtë në kundërshtim të organi i cili vendos për zgjedhjen. Nëse kundërshtimi do të refuzohet personi ka të drejtë në ankesë te Senati i Universitetit i cili formon komision prej tre anëtarësh, të përbërë prej profesorëve të rregullt përkatësisht këshilltarë shkencorë nga sfera e njëjtë ose e afërt shkencore nga e cila është parashtruesi i ankesës, nga të cilët dy anëtarë janë nga institucioni arsimor sipëror. Komisioni dërgon raport në të cilën jep vlerësim për zgjedhjen. Vendimi i Senatit të Universitetit është përfundimtar.

Për subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore të cilët nuk janë anëtarë të universitetit vendimi i organit i cili vendos për zgjedhje është përfundimtar.

Kundër vendimit përfundimtar mund të parashtrohet ankesë te gjykata kompetente.

Ndërprerja e parakohshme e zgjedhjes

Neni 45

Personi i zgjedhur në titull shkencor është i detyruar që përherë në mënyrë shkencore dhe profesionale të përsoset dhe të dëshmohet, me sukses të realizojë veprimtarinë shkencore, të kontribuojë për krijimin e rinisë shkencore dhe të kontribuojë për zhvillim, përkatësisht zbatimin e veprimtarisë shkencore për të cilën është zgjedhur.

Personit të zgjedhur në titull shkencor mundet t'i pushojë marrëdhënia e punës edhe para skadimit të afatit për të cilin është zgjedhur, nën kushte dhe procedurë të rregulluar me Statut, nëse vërtetohet se në kohë më të gjatë nuk i plotëson detyrimet nga paragrafi 1 i këtij neni, nëse i pengon aktivitetet ligjore dhe statusore të subjektit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore ose i pengon anëtarët e tjerë në realizimin e drejtave të tyre dhe kryerjen e detyrimeve në subjektet, nëse kanë pushuar të ekzistojnë kushtet themelore në bazë të së cilave është kryer zgjedhja dhe nëse ka bërë vepër penale në lidhje me kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Vendimin për pushim të zgjedhjes dhe marrëdhënies së punës para skadimit të kohës për të cilën është zgjedhur personi në titullin shkencor e merr organi i cili e ka zgjedhur, në bazë të raportit të përpiluar prej tre këshilltarëve shkencorë, përkatësisht profesorëve të rregullt.

Personi nga paragrafi 1 i këtij neni ka të drejtë në kundërshtim të organi i cili vendos për pushimin e zgjedhjes. Vendimi i organit që vendos është përfundimtar.

Kundër vendimit përfundimtar mund të parashtrohet ankesë te gjykata kompetente.

Bashkëpunëtorë - hulumtues

Neni 45-a

Në fakultete, përkatësisht institucione shkencore nga radhët e studentëve të studimeve të ciklit të tretë përmes konkursit publik mund të zgjidhen bashkëpunëtorë-hulumtues, për nevojat e veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe procesit mësimor-arsimor.

Kushtet dhe mënyrën e përzgjedhjes së bashkëpunëtorëve - hulumtues dhe të drejtat dhe detyrimet e tyre rregullohen me statutin e universitetit, përkatësisht institucionit shkencor dhe rregullores së njësisë.

Bashkëpunëtorët-hulumtues marrin pjesë në veprimtarin hulumtuese-shkencore dhe procesit mësimor-arsimor në vëllim të përcaktuar me programin studimor.

Institucioni i lartë arsimor dhe bashkëpunëtori-hulumtues lidhin marrëveshje me të cilën i rregullojnë të drejtat dhe detyrimet reciproke.

Neni 45-b 8

Në institucionet publike shkencore vendet e punës të të punësuarve ndahen në:

- vende të punës së nëpunësve administrativë,
- vende të punës të dhënësve të shërbimeve në institucionet publike shkencore dhe
- vende të punës së personave ndihmës-teknikë.

Neni 45-v 9

Të punësuarit në Agjenci që kryejnë punë të natyrës administrative kanë status të nëpunësve administrativë.

Për të punësuarit nga paragrafi 1 i këtij neni caktohen kategoritë dhe nivelet e vendeve të punës

- | | ne | vijim: |
|---|---------------------------------|--|
| - | kategoria V | - profesionalë |
| - | niveli V1 këshilltar | (sekretar dhe të tjerë); |
| - | niveli V2 bashkëpunëtor i lartë | (kontabilist, laborant dhe të tjerë) |
| - | niveli V3 bashkëpunëtor | (lektor, dokumentuesarkivist, bibliotekar dhe të tjerë) dhe |
| - | niveli V4 bashkëpunëtor i ri | (informaticient dhe të tjerë) dhe |
| - | kategoria G | - ndihmës-profesionalë |
| - | niveli G1 referent i pavarur | (referent i pavarur për punë afariste dhe të tjerë), |
| - | niveli G2 referent i lartë | (arkivist dhe të tjerë), |
| - | niveli G3 referent | (arkëtar, laborant, referent për mbajtje të evidencës së studimeve të ciklit të dytë dhe tretë dhe të tjerë) dhe |
| - | niveli G3 referent i ri | (telefonist-operator, redaktor teknik dhe të tjerë). |

Neni 45-g 10

Të punësuarit në institucionet publike shkencore të cilët kryejnë veprimtari shkencore hulumtuese, kanë status të dhënësve të shërbimeve publike në institucionet shkencore publike dhe për ata zbatohen dispozitat e këtij ligji, dispozitat e Ligjit për të punësuarit në sektorin publik dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhënie të punës.

Për të punësuarit nga paragrafi 1 i këtij neni caktohen kategoritë dhe nivelet e vendeve të punës në vijim:

- kategoria D – hulumtuese me tituj bashkëpunëtorësh
- niveli D1 – asistent i ri hulumtues dhe
- niveli D2 – asistent hulumtues dhe
- kategoria E – hulumtuesë me tituj shkencorë
- niveli E1 – bashkëpunëtor shkencor,
- niveli E2 – bashkëpunëtor i lartë shkencor dhe
- niveli E3 – këshilltar shkencor.

Neni 45-d 11

Të punësuarit në institucionet publike shkencore të cilët kryejnë punë ndihmëse-teknike, kanë status të personave ndihmës-teknikë dhe për ata zbatohen dispozitat e këtij ligji, Ligjit për të punësuarit në sektorin publik dhe dispozitat e përgjithshme për marrëdhënie të punës.

Për të punësuarit nga paragrafi (1) i këtij neni caktohen nëngrupet, kategoritë dhe nivelet e vendeve të punës në vijim:

- nëngrupi 1 kategoria A niveli A1 pastrues dhe të tjerë,
- nëngrupi 2 kategoria A niveli A1 rojtar dhe të tjerë,
- nëngrupi 3 kategoria A niveli A1 shofer dhe të tjerë dhe
- nëngrupi 5 kategoria A niveli A1 korrier (dërgues), portier, ekonom, magazinues dhe të tjerë.

Neni 45-gj 12

Drejtori i institucionit publik shkencor, pas mendimit paraprak të Ministrisë për Shoqëri Informatike dhe Administratë, si dhe pas pëlqimit të Ministrisë për Arsim dhe Shkencë miraton plan vjetor për punësim në institucionet shkencore publike për vitin e ardhshëm, në pajtim me Ligjin për të punësuarit në sektorin publik.

X. SIGURIMI I KUALITETIT NË VEPRIMTARINË HULUMTUESE-SHKENCORE

Neni 46

Ministria e përcjell realizimin e Programit nacional dhe siguron kushte për përmirësimin e kualitetit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Për realizimin e aktiviteteve nga paragrafi 1 i këtij neni Ministria i kryen punët si vijon:

- e përcjell kualitetin e zbatimit të programeve vjetore për veprimtarinë hulumtuese-shkencore të universiteteve shtetërore, institucioneve publike shkencore dhe qendrave shkencore ekskluzive,
- e përcjell kualitetin e institucioneve private shkencore, institucioneve të përziera shkencore dhe hulumtuesve të pavarur nëse bashkëfinancon programe të tyre dhe projekte ose u siguron lloj tjetër përkrahjeje,

- zbaton kontroll të shfrytëzimit të dedikuar të mjeteve të lëshuara nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe në baza të tjera,
- siguron shfrytëzim falas të literaturës shkencore në salla leximi të veçanta të cilat i formon për atë dedikim,
- zbaton program për krijimin dhe aftësimin e kuadrove të reja hulumtuese-shkencore,
- planifikon, orienton dhe financon aktivitetet për promovim të veprimtarisë hulumtuese-shkencore dhe bartje të njohurive,
- furnizim dhe modernizim të pajisjeve hulumtuese,
- siguron këshillim dhe përkrahje profesionale të bartësve të projekteve hulumtuese-shkencore,
- nxit dhe përkrah bashkëpunim ndërkombëtar dhe bartje të njohurive ndërkombëtare,
- nxit lidhje dhe bartje të njohurive ndërmjet subjekteve për kryerjen e veprimtarive hulumtuese-shkencore dhe ekonomike,
- kujdeset për sigurimin e mjeteve plotësuese për zbatimin e Programit nacional, në bashkëpunim me ministri të tjerë dhe donatorë,
- siguron transparencë në punë,
- siguron qasje te informatat shkencore, dhe
- e informon publikun për realizimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Neni 47

Subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore janë të detyruar të kryejnë vetë evaluacionin për kualitetin e veprimtarisë së tyre hulumtuese-shkencore përmes sistemit të vet për udhëheqje me kualitetin e veprimtarisë.

Lëndë e evaluacionit është aktiviteti gjithëpërfshirës i subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Evaluacioni i brendshëm (vetevaluacion) subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore e kryejnë në pajtim me statutin e vet dhe në bazë të standardeve ndërkombëtare për evaluacion.

Evaluacioni i jashtëm kryhet ekskluzivisht në bazë të standardeve ndërkombëtare nga ana e Agjencisë për evaluacion në pajtim me Ligjin për arsim sipëror.

Subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore janë të detyruar t'i sigurojnë të dhënat e nevojshme dhe informacionet për evaluacion dhe të bashkëpunojnë veçanërisht kur realizohet evaluacioni i jashtëm.

Rezultatet nga evaluacioni i jashtëm prezantohen në mënyrë publike së paku një herë në vit me kërkesën e Ministrisë.

Neni 48

Nëse Ministria vërteton se subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore nuk i plotësojnë kushtet e parapara me këtë ligj, do të caktojë afat për plotësimin e tyre, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se gjashtë muaj.

Nëse subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore në afatin e paraparë nga paragrafi 1 i këtij neni nuk i plotësojnë kushtet e parapara me këtë ligj, ministri miraton aktvendim për shlyerje nga Regjistri të subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore, me çka e njofton themeluesin.

Kundër aktvendimit përfundimtar të ministrit nga paragrafi 2 i këtij neni mundet t'i parashtrohet padi Gjykatës Administrative.

XI. FINANCIMI I VEPRIMTARISË HULUMTUESE-SHKENCORE

Neni 49

Mjetet për financimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë në pajtim me qëllimet dhe prioritetet e përcaktuara në Programin nacional si dhe në programet zhvillimore me interes publik për Republikën e Maqedonisë dhe nga burime të tjera: programet dhe fondet ndërkombëtare, njësitë e vetadministrimit lokal, personat juridikë, të ardhurat personale, legatët, dhuratat, testamentet, dokumentet shtesë dhe burime të tjera.

Me mjetet e përfituara nga legatë, dhurata, testamente dhe dokumente shtesë, subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore disponojnë në bazë të dedikimit të dhënësit.

Neni 50

Ministria me konkurs publik i financon programet vjetore për veprimtari hulumtuese-shkencore të subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore, edhe atë:

- programe hulumtuese-shkencore dhe projekte,
- infrastrukturë hulumtuese-shkencore,
- aftësim, zhvillim dhe krijim të kuadrove hulumtuese-shkencore,
- bashkëpunim kërkimor-shkencor dhe bartje të njohurive dhe shkathtësive,
- promovimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore,
- botimin e librave shkencorë, përmbledhjeve vjetore dhe revistave shkencore, botimin e punimeve vendëse shkencore në revista të huaja shkencore, dhe botimin e punimeve të huaja shkencore në gjuhën maqedonase dhe gjuhët e bashkësive,
- organizimin e mbledhjeve shkencore,
- pjesëmarrje të hulumtuesve vendës shkencorë në mbledhje ndërkombëtare shkencore dhe vendqëndrime studimore jashtë vendit,
- vendqëndrime të hulumtuesve të huaj shkencorë në Republikën e Maqedonisë, dhe
- dedikime të tjera të përcaktuara me këtë ligj.

Me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe në bazë të mendimit të Këshillit Nacional, Ministria me konkurs publik mund të financojë edhe projekte shkencore hulumtuese me interes të veçantë shkencor dhe publik.

Ministria me konkurs publik mund të financojë edhe veprimtari krijuese të institucioneve shkencore dhe të arsimit të lartë me të cilat stimulohet kujdesi i vazhdueshëm për përsosje dhe prezantim më të gjerë të veprimtarive krijuese që kanë ndikim të konsiderueshëm në zhvillimin e kompetencave të kuadrit arsimor, e me këtë të kompetencave edhe të studentëve.

Kriteret e veçanta për financim të veprimtarive krijuese nga paragrafi 3 i këtij neni, i përcakton ministri.

Mënyrën e financimit të organizimit të takimeve shkencore dhe pjesëmarrjes së hulumtuesve shkencorë vendorë në takime shkencore dhe qëndrime studimore ndërkombëtare jashtë vendit i përcakton ministri.

Për financimin e programeve vjetore të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, Ministria lidh marrëveshje me subjektet për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore në të cilën rregullohen të drejtat dhe detyrimet reciproke. Nëse nga projekti hulumtues del patentë ose inovacion në të cilin Republika e Maqedonisë ka bashkëfinancuar, në pajtim me ligjin, është pronar i të njëjtëve në përpjestim me pjesën e bashkëfinancimit.

Neni 51

Financimi i programeve vjetore për veprimtarinë hulumtuese-shkencore kryhet në bazë të kriterëve si vijon:

- nxitjes dhe ndihmës së subjekteve të veprimtarisë hulumtuese-shkencore në realizimin e veprimtarisë hulumtuese-shkencore,
- realizimit të interesit publik të përcaktuar me këtë ligj,
- zhvillimit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore në Republikën e Maqedonisë,
- thellimit dhe zgjerimit të vëllimit dhe kualitetit të njohurive shkencore,
- zbatimit efikas të rezultateve hulumtuese-shkencore në zgjidhjen e problemeve ekonomike, sociale, kulturore, arsimore, shëndetësore, ekologjike dhe problemeve të tjera, dhe
- përfshirjes ndërkombëtare dhe afirmim të shkencës.

Bashkëfinancimi i veprimtarisë botuese kryhet në bazë të kriterëve si vijon:

- kontributit në thellimin dhe zgjerimin e njohurive shkencore,
- origjinalitetit të qëllimeve dhe përmbajtjet e hulumtimit, dhe
- konkurrencës në bashkëpunimin ndërkombëtar.

Në konkurset publike për shpërndarjen e mjeteve për financim të programeve hulumtuese-shkencore dhe projekteve, gjatë shpërndarjes së mjeteve, së pari do t'u shpërndahen atyre që kanë botuar punime në revista me faktor ndikues në tre vitet e fundit, së paku dy punë në tre vitet e fundit, ndërsa mjetet tjera do të shpërndahen atyre të cilët nuk kanë shpallur të atilla punë ose projekte.

Neni 52

Institucioneve private shkencore, institucioneve të përziera shkencore, institucioneve private arsimore sipërore dhe të hulumtuesve të pavarur nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë u sigurohen mjete për financimin e projekteve dhe programeve hulumtuese-shkencore.

Për prezantimin e rezultateve të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, hulumtuesit përmes ndërmarrjeve veprimtaria bazë e së cilës është botimi, mund të botojnë libra shkencorë, me çka sigurohen mjete nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë.

Për financimin, krijimin dhe përsosjen e kuadrove hulumtuese-shkencore nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë sigurohen mjete për bursa: studime pasuniversitare, studime doktorature, studime pas doktoratës si dhe për kompensime të njëfishtë për përpunimin e punimeve të magjistraturës dhe doktoraturës.

Mjetet për financim, krijim dhe përsosje të kuadrove hulumtuese-shkencore u ndahen për:
- krijimin e kuadrove të reja hulumtuese-shkencore të cilat do të kontribuojnë në thellimin dhe kualitetin e njohurive shkencore dhe zbatimin efikas të rezultateve hulumtuese-shkencore,
- përfitimin e shkallës magjistër dhe doktor shkence, dhe
- sigurimin e kuadrove të reja hulumtuese-shkencore në pajtim me nevojat e hulumtimeve shkencore.

Mjetet nga paragrafët 1, 2, 3 dhe 4 të këtij neni sigurohen përmes konkursit publik që e shpall Ministria.

XII. EVIDENTIMI I SUBJEKTEVE DHE REZULTATET E VEPRIMTARISË HULUMTUESE-SHKENCORE

Regjistri i subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore

Neni 53

Ministria mban Regjistër të subjekteve për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Ministri e përcakton formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit të subjekteve të cilat kryejnë veprimtari hulumtuese-shkencore.

Aktvendim për regjistrim në Regjistrin e subjekteve të cilat kryejnë veprimtari hulumtuese-shkencore miraton ministri nëse janë plotësuar kushtet e parapara me këtë ligj.

Baza e të dhënave për veprimtari hulumtuese -shkencore

Neni 54

Për përcjelljen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore në Republikën e Maqedonisë, Ministria siguron kushte për formim dhe sigurim të:

- bazave së të dhënave për veprimtari hulumtuese shkencore,
- bazave të të dhënave për veprimtari hulumtuese shkencore,
- baze për punime të doktoraturës,
- baze për kontrollin e plagjiaturave të punimeve të magjistraturës, punimeve profesionale specialistike dhe punimeve seminarike,
- bazës së të dhënave për hulumtues në vend dhe jashtë vendit (nauka.mk)
- bazave të të dhënave për programe hulumtuese shkencore dhe projekte (vendase dhe ndërkombëtare), dhe
- bazave të të dhënave për bibliografit e hulumtimeve shkencore.

Bazat e të dhënave formohen dhe mirëmbahen në korniza të sistemit nacional informativ për veprimtarin hulumtuese-shkencore dhe sistemin nacional bibliotekar - informativ, përveç bazave nga alinetë 3, 4 dhe 5 të cilat formohen dhe mbahen në Ministri.

Punimin e doktoraturës detyrimisht e fut në bazën e punimeve të doktoraturës mentori i punimit të doktoraturës, së paku 30 ditë para mbrojtjes së punimit të doktoraturës.

Punimin e magjistraturës, përkatësisht punimin profesional specialistik detyrimisht e fut në baze për kontrollin e plagjiaturave mentori i punimit të magjistraturës, përkatësisht punimit profesional specialistik, së paku 30 ditë para mbrojtjes së punimit të magjistraturës, përkatësisht punimit profesional specialistik.

Punimin seminarik të studentit detyrimisht e fut në bazë për kontrollin e plagjiaturave mësimdhënësi i lëndës përkatëse mësimore, së paku dhjetë ditë para vlerësimit të punimit seminarik.

Hulumtuesit detyrimisht regjistrohen në bazën e të dhënave për hulumtues në vend dhe jashtë vendit (nauka.mk).

Hulumtuesit detyrohen që t'i fusin të gjitha ndryshimet e të dhënave në bazën e të dhënave për hulumtues në vend dhe jashtë vendit (nauka.mk) në afat prej 60 ditësh nga dita e ndryshimit të krijuar.

Ministri e përcakton mënyrën dhe procedurën për mbajtjen e bazave të të dhënave.

Institucionet hulumtuese-shkencore dhe të arsimit të larte janë të obliguara të dorëzojnë të dhëna për bazën e të dhënave që e mban Ministria.

Regjistrimi në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë

Neni 55

Pas konstituimit dhe zgjedhjes së organeve të institucionit publik shkencor, institucionit të përzier shkencor dhe institucionit privat shkencor bëhet regjistrimi i institucionit publik shkencor, institucionit të përzier shkencor, institucionit privat shkencor dhe hulumtuesit të pavarur në Regjistrin Qendror, me çka përfiton cilësi të personit juridik.

Ndryshimet statusore

Neni 56

Institucioni shkencor publik, me pajtimin paraprak të themeluesit, mund të bashkojë, ndajë ose bashkëngjitë, nën kushte dhe mënyrë të përcaktuar me ligj dhe Statut të institucionit.

Themeluesi mund të vendosë që një pjesë nga institucioni publik (njësi organizative) të bashkohet me institucion tjetër ose të organizohet si institucion publik shkencor.

Institucioni i përzier, me pajtimin paraprak të bashkëthemeluesve, mund të bashkojë, ndajë ose bashkëngjitë, nën kushte dhe mënyrë të përcaktuar me ligj dhe Statut të institucionit.

XIII. AUTORIZIMET PËR DISPOZITAT NËNLIGJORE

Neni 57

Autorizohet ministri të miratojë dispozita nënligjore për:

- procedurën dhe kriteret më të afërta për financim dhe mbikëqyrje të programeve vjetore për veprimtarit hulumtuese-shkencore të subjekteve të veprimtarisë hulumtuese-shkencore,
- mënyrën dhe procedurën për financim të projekteve hulumtuese-shkencore përkatësisht programeve,
- procedurën dhe kriteret më të afërta për bashkëfinancimin e veprimtarisë botuese,
- mënyrën dhe procedurën për financim, krijim dhe përsosje të kuadrove hulumtuese-shkencore,
- mënyrën dhe procedurën për zgjedhje në titull më të lartë shkencorë,
- procedurën dhe kriteret më të afërta për zgjedhje të parakohshme në titull shkencorë, dhe
- mënyrën dhe procedurën e mbajtjes së bazës së të dhënave.

XIV. MBIKËQYRJA

Neni 58

Mbikëqyrjen mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji e kryhen Ministria.

XV. DISPOZITAT PËR KUNDËRVAJTJE

Neni 59

Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.500 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet kundërvajtje personit juridik, nëse:

- shfrytëzon emrin e subjektit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore, ndërsa nuk i plotëson kushtet e subjektit për kryerjen e veprimtarisë hulumtuese-shkencore në pajtim me këtë ligj (nenet 15, 16, 17, 18 dhe 19),
- zbaton statut për të cilin nuk është marrë pajtim nga organi kompetent (neni 21),
- bën zgjedhje të personave në tituj shkencorë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji (nenet 35-44),
- nuk paraqet të dhëna për bazën e të dhënave që e mban Ministria (neni 54 paragrafi 9) dhe
- bën ndryshime statusore pa pajtimin e themeluesit (neni 56).

Gjobë në shumë prej 500 deri në 1.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet personit përgjegjës në personin juridik për kundërvajtje nga paragrafi 1 i këtij neni.

Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet hulumtuesit për kundërvajtjen nga paragrafi 1 alineja 4 të këtij neni.

Neni 60

Procedurën për kundërvajtje për kundërvajtjet e parapara me këtë ligj e mban gjykata kompetente.

Para parashtrimit të kërkesës për ngritjen e procedurës për kundërvajtje për kundërvajtjet e parapara me këtë ligj, Ministria mban procedurë për barazim në pajtim me Ligjin për kundërvajtjet.

XVI. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 61

Instituti për Histori Nacionale - Shkup, Instituti për Gjuhë Maqedonase "Kërste Misirkov" - Shkup, Instituti për Folklor "Marko Cepenkov" - Shkup, Instituti për Literaturë Maqedonase - Shkup, Instituti për Kulturë të Vjetër Sllave - Prilep, Instituti për Trashëgimi Kulturor Shpirtëror të Shqiptarëve - Shkup dhe Enti i Hidrobiologjisë – Ohër me hyrjen në fuqi të këtij ligji vazhdojnë të punojnë si institucione publike shkencore.

Instituti për Hulumtime Sociologjike dhe Politike - Juridike - Shkup, Instituti për Blegtori - Shkup, Instituti Bujqësor - Shkup, Instituti për Inxhinieri Tërmetesh dhe Inxhinieri Sizmologjike - Shkup, Instituti Ekonomik - Shkup, Institut për Duhan - Prilep dhe Instituti për Kultura Bujqësore Jugore -Strumicë, me hyrjen në fuqi të këtij ligji vazhdojnë të punojnë si njësi të drejtuara ndaj shkencës (instituteve shkencore) të universiteteve publike.

Institucionet publike shkencore nga paragrafi 2 i këtij neni, në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe Ligjit për arsim sipëror, ndërsa me pëlqim paraprak të themeluesit dhe Statusit, më së voni deri më 31 dhjetor 2008, mund të bashkohen, ndahen ose bashkëngjiten me universitetet publike ose të fillojnë me transformimin në përputhje me Ligjin për institucionet.

Neni 62

Institucionet tjera shkencore dhe hulumtuesit e pavarur të themeluar në bazë të Ligjit për veprimtari hulumtuese-shkencore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 13/1996 dhe 29/2002 janë të detyruara që në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji t'i harmonizojnë aktet e tyre, organizimin dhe punën e tyre me dispozitat e këtij ligji.

Për plotësimin e kushteve nga paragrafi 1 i këtij neni, ministri miraton aktvendim, me çka bëhet regjistrimi në Regjistrin e subjekteve të veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Subjektet e veprimtarisë hulumtuese-shkencore të cilat në afatin e paraparë në paragrafin 1 të këtij neni nuk do t'i plotësojnë kushtet e nevojshme, nuk regjistrohen në regjistër, përkatësisht e humbin statusin e subjektit të veprimtarisë hulumtuese-shkencore.

Neni 63

Zgjedhjet në tituj shkencorë dhe bashkëpunëtor të filluara para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të mbarojnë në pajtim me procedurën e përcaktuar me Ligjin për veprimtari

hulumtuese-shkencore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 13/1996 dhe 29/2002)

Neni 64

Qeveria në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të emërojë kryetar dhe anëtar të Këshillit.

Neni 65

Ministri në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji do të emërojë kryetar dhe anëtar të Këshillit.

Neni 66

Kuvendi i Republikës së Maqedonisë në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji do ta miratojë Programin nacional për veprimtari hulumtuese-shkencore të Republikës së Maqedonisë.

Neni 67

Titujt shkencorë dhe bashkëpunëtorë të përcaktuara në Ligjin për veprimtari hulumtuese-shkencore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 13/1996 dhe 29/2002 janë ekuivalentë me titujt mësimorë-shkencorë të rregulluar me Ligjin për arsim sipëror.

Titujt shkencorë të fituar në bazë të ligjit nga paragrafi 1 i këtij neni, u përgjigjen titujve vijues të përcaktuar me ligjin që ka të bëjë me arsimin sipëror: këshilltar shkencor - profesor ordinar; bashkëpunëtor i lartë shkencor - profesor inordinar; bashkëpunëtor shkencor - docent në arsimin sipëror.

Neni 68

Ministri do t'i miratojë dispozitat nënligjore të parapara me këtë ligj në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Deri në hyrjen në fuqi të dispozitave nënligjore nga paragrafi 1 i këtij neni do të zbatohen dispozitat ekzistuese nëse nuk janë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 69

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji shfuqizohet Ligji për mbajtjen e evidencës në sferën e punës shkencore, kulturore-arsimore dhe teknike jashtë vendit ("Fleta zyrtare e RSFJ-së", numër 4/1978) dhe shfuqizohet Ligji për veprimtari hulumtuese-shkencore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 13/1996 dhe 29/2002).

Neni 70

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

